

ONKI Light -ontologiaselaimen käytettävyydestä: toinen testikierros

Sini Pessala

Sisältö

ONKI Light -ontologiaselaimen käytettävyydestä: toinen testikierros	1
Sini Pessala.....	1
Sisältö.....	1
1. Taustaa	1
2. Käyttäjien tarkkailu sekä käyttäjätetit.....	1
2.1. Tarkkailu- ja testitilanne.....	2
2.2. Yhteenveto osallistujista	3
3. Tulokset	4
3.1 SUS-pisteet.....	4
3.2. Ontologian selailu	4
3.3. Havaitut käytettävyysongelmat ja huomiot	6
3.4. Uusien ominaisuuksien käyttö	6
4. Testauksesta	6
4.1. Huomioita asiasanoituksesta.....	6
4.2. Tulevista testeistä.....	7
Liite 1: Havaitut käytettävyysongelmat ja huomiot	8
Liite 2: Muut kuin ONKI Lightiin liittyvät ongelmat	11
Liite 3: Huomiot.....	11

1. Taustaa

Kansalliskirjaston ONKI-projektin ylläpitämä Finto-palvelu käyttää projektissa kehitettävää Skosmos-ohjelmaa (entinen ONKI Light). Skosmos on työkalu kontrolloitujen sanastojen, kuten asiasanastojen ja asiasanastotyyppisesti käytettävien ontologioiden julkaisuun. Työkalu tarjoaa selailu- ja hakukäyttöliittymän sanastoille sekä avoimet rajapinnat koneellista käyttöä varten. Käyttöliittymä on monikielinen sisältäen tällä hetkellä suomen-, ruotsin- sekä englanninkieliset käyttöliittymäversiot.

Skosmosen edeltäjälle ONKI Lightille on tehty ONKI-projektissa jo aikaisempi käytettävyydestä, jonka raportti on luettavissa Doriassa¹. Tämä raportti noudattelee ensimmäisen testikierroksen raportin sisältöä.

2. Käyttäjien tarkkailu sekä käyttäjätetit

Tämän raportin tarkkailu- ja käyttäjätetitilanteet on tehty ONKI Lightin 0.2-versiolla helmikuussa 2014.

ONKI Lightin tarkkailu- ja käyttäjätetitilanteen päätavoite oli saada suuntaa käyttöliittymän kehittämiseen. Tilanteilla oli viisi tavoitetta:

1. Selainkäyttöliittymän testaaminen oikeassa käyttötilanteessa
2. Selvittää miten käyttäjät liikkuvat Yleisessä suomalaisessa ontologiassa YSOssa
3. Saada vertailuarvo prototyypin käytettävyyteen, käyttäen System Usability Scale -metodia (SUS)

¹ <http://www.doria.fi/handle/10024/94036>

4. Saada kattavampi kuva sisällönkuvailuprosessista ja -tarpeista Finto-palvelun kehitystä varten
5. Testata käyttöliittymää sisällönkuvailun ei-ammattilaisilla

Testitilaisuuksia oli tällä testikierroksella yhteensä kuusi. Jo pienetkin testausmäärät tuovat esiin ohjelmiston kriittisimmät ongelmat vähillä resursseilla. Lisäksi ontologioilla asiasanoittavia organisaatiota on Suomessa vähän ja testin luonteesta johtuen saman testiaan käyttämistä useilla kierroksilla halutaan välttää.

Seuraavissa luvuissa esitellään tarkkailu- ja testitilanne sekä käsitellään tilanteen runko yhdessä testien tavoitteiden kanssa.

2.1. Tarkkailu- ja testitilanne

Testikierroksen osallistujista osa teki kuvailua ammatikseen ja osa oli tehnyt kuvailua ainoastaan vapaa-ajallaan tai ei ollenkaan. Näiden ammattilaisten ja amatöörien testirunko erosi hieman toisistaan. Testikäyttäjät on esitelty tarkemmin luvussa 2.2 Yhteenvedo osallistujista.

Ammattilaisten tarkkailu- ja testitilanteet kestivät suunnilleen tunnin. Tänä aikana tarkkailtiin sekä käyttäjän oman asiasanoitusjärjestelmän että Finton käyttöä henkilön omalla työpisteellä, jotta kuvailu olisi mahdollisimman lähellä osallistujan tavallista kuvailutilannetta.

Amatöörien testitilanteet kestivät suunnilleen puoli tuntia ja tänä aikana henkilöt käyttivät tilanteen ohjaajan tarjoamaa kannettavaa tietokonetta erillisessä neuvotteluhuoneessa.

Kummassakin osallistujaryhmässä osallistujat olivat kaksin tilanteen ohjaajan kanssa.

Tilanteiden runko:

1. Vain ammattilaisilla tehty osuus

1.1. Kuvailun tarkkailu

- Osallistuja kuvailee omaa aineistoaan omaan järjestelmäänsä. Tilaisuuden ohjaaja seuraa vierestä ja kyselee tarkentavia kysymyksiä asiasanoituksesta, kuvailusta, työtavoista sekä järjestelmästä.

1.2. Asiasanoittaminen käyttäen ONKI Lightin prototyyppiä

- Muuten sama kuin ensimmäisessä osassa, mutta pyydetään osallistujaa etsimään tarvitsemiaan asiasanoja ONKI Lightin avulla. Tällöin ONKI Light korvaa mahdollisen ONKI²:sen, VESAn³ tai muun järjestelmän ulkoisen selailusivuston.

2. Kaikilla tehty osuus

2.1. Kirjan asiasanoittaminen YSOlla

- Kirjan nimekkeen ja takakannen keskeiset termit eivät sellaisenaan löydy YSOsta, mikä pakottaa käyttäjät selaamaan ontologiaa enemmän. YSOssa on käsitteitä suomeksi, ruotsiksi sekä englanniksi, mitä voi hyödyntää sopivaa asiasanaa etsiessä.
- Ammattilaiset saivat hyödyntää asiasanoituslomakkeen alasvetovalikkoa sekä Fintoa sopivien asiasanojen löytämiseen, mutta amatöörejä ohjeistettiin etsimään asiasanansa pelkästään Fintosta.

2.2. Loppukysely

- SUS-kysymykset, taustatietoa osallistujasta.

2.3. Kysymyksiä/keskustelua tilanteesta

² <http://onki.fi/fi/browser/>

³ <http://vesa-kk.lib.helsinki.fi/>

- Vastaaminen kysymyksiin, joihin ohjaaja ei voinut testitilanteen ollessa kesken vastata sekä yleistä keskustelua.

Kirjan asiasanoittaminen YSOlla -osuudessa käytettiin eri kirjoja amatöörien ja ammattilaisten asiasanoitukseen. Amatöörit asiasanoittivat "Not Exactly" -kirjan, kun taas ammattilaiset "Everything is Miscellaneous"-kirjan. Eri kirjan käyttäminen johtui siitä, että "Everything is Miscellaneous" -kirja koettiin turhan haastavaksi asiasanoitettavaksi amatööreille. "Not Exactly" -kirjaa käytettiin jo aikaisemmassa testierässä, joten laajennettuun projektiryhmään kuuluvien organisaatioiden kuvailijat olisivat voineet kuulla kirjasta. Tavoitteena oli kuitenkin tarkastella miten valittuihin asiasanoihin päädyttiin, eikä huomio siten ollut niinkään siinä, että mitä asiasanoja valittiin.

2.2. Yhteenveto osallistujista

Käyttäjättestitilanteiden osallistujien tiedot löytyvät taulukosta 1. Osallistujista käytetään raportissa kirjain- tai kirjain-numero-tunnuksia, joissa kirjain erottaa käyttäjät organisaationsa perusteella ja numero organisaation sisällä. A-, B-, ja C-tunnuksia ei esiinny tässä raportissa, sillä nämä tunnuksot ovat olleet käytössä testikäyttäjille ensimmäisen testierän raportissa.

Tässä käytettävyytestierässä oli kaksi työssään asiasanoittavaa osallistujaa sekä neljä osallistujaa, jotka eivät ole koskaan tehneet työkseen asiasanoitusta. Testin kaikilla ei-ammattikseen asiasanoittavilla on tekninen tausta.

Kumpikaan ammattilaisista ei tehnyt kuvailua päätoimisesti. Kuvailu oli suoraviivaista, eikä muita lähteitä käytetty asiasanojen etsimiseen. Ammattilaiset käyttivät pääasiassa autocomple-tyylistä valikkoa asiasanojen selaukseen ja lisäykseen. D tarkisti epäselvissä tapauksissa käsitteiden merkityksen Fintosta, mutta E-käyttäjä ei tiennyt mistä asiasanastoon voisi selata. Vaikka E ei selaillut käsitteitä, suoritti hän myös testiosan.

Amatöörikäyttäjistä osa on työssään kohdannut ontologioita, mutta he eivät ole työskennelleet näiden kanssa täysipäiväisesti. Käyttäjä F2 on tägerännyt suuria määriä kuva- ja blogimateriaalia vapaa-ajallaan, mutta muut käyttäjät eivät kertoneet tehneensä kuvailua.

	D	E	F1	F2	F3	F4
Käyttäjryhmä	Ammattilainen	Ammattilainen	Amatööri	Amatööri	Amatööri	Amatööri
Organisaatio	Espoon kaupungin- museo	Valtiovarain- ministeriö	CSC	CSC	CSC	CSC
Toimenkuva	mm. esineiden kuvailu	informaatikko	sovellus- asiantuntija	sovellus- asiantuntija	sovellus- asiantuntija	sovellus- asiantuntija
Kuvailtavat esineet	museoesineet	kirjat, julkaisut	-	-	-	-
Sisällön- kuvailu	työn ohessa	työn ohessa	-	-	-	-
Käytettävä sanasto	KOKO	organisaation oma	-	-	-	-
Ikä	> 40 v	> 40 v	< 40 v	> 40 v	< 40 v	< 40 v

Kirjastoverkkopalvelut

Kuvailu- kokemus työssä	1-5 v	> 15 v	0	0	0	0
Selailu- käyttöliittymä	Finto	-	-	-	-	-

Taulukko 1: testikäyttäjien tiedot

3. Tulokset

3.1 SUS-pisteet

System Usability Scale (SUS) on metodi, jolla järjestelmän käytettävyys on tiivistettävissä numeroarvoksi. Järjestelmän SUS-pistearvo saadaan vastaamalla kymmeneen kysymykseen järjestelmän käytettävyydestä asteikolla 1-5. Tämän jälkeen vastauksista muodostetaan lukuarvo väliltä 0-100. Käytännön empiiristen tutkimusten mukaan järjestelmä suoriutuu keskimääräisesti muihin järjestelmiin verrattuna, mikäli sen SUS-pisteet ovat 68. SUS-pisteiden avulla ei voi tietää mitä asioita järjestelmässä tulisi parantaa, mutta se mahdollistaa järjestelmän vertaamisen eri järjestelmiin tai omiin aikaisempiin versioihinsa. Lisää tietoa SUS-pisteistä löytyy muun muassa Measuring Usability –sivustolta⁴.

Testierän SUS-pisteet:

Testikäyttäjä	D	E	F1	F2	F3	F4
SUS-pisteet	68	88	78	85	75	88

Taulukko 2: testikäyttäjien SUS-pisteet

Testierän keskiarvot:

Käyttäjät	Ammattilaiset: D, E	Amatöörit: F1, F2, F3, F4
SUS-keskiarvo	78	82

Taulukko 3: testierän SUS-pisteiden keskiarvot käyttäjäryhmittäin

Nykyisen ja aikaisempien käytettävyytestien SUS-keskiarvot:

Testierä	ONKI3 ⁵	Testierä 1	Testierä 2
SUS-keskiarvo	48	80	80

Taulukko 4: kaikkien käytettävyytestien SUS-pisteiden keskiarvot

3.2. Ontologian selailu

Taulukossa 5 on eritelty testikäyttäjien asiasanojen katselu- ja selailumääriä kun he asiasanoittivat kirjaa YSOa Fintolla käyttäen. D-käyttäjän luvut eivät ole tarkkoja, sillä hänen tarkkailustaan nauhoitettu tiedosto korruptoitui, eikä hänen toimintaansa voinut jälkikäteen katsella uudestaan.

⁴ <http://www.measuringusability.com/sus.php>

⁵ Lähde: Rami Alatalo. 2010. Ontologiapalvelun käyttöliittymän jatkokehitys. Opinnäyte. Aalto-yliopisto, Informaatio- ja luonnontieteiden tiedekunta.

Testikäyttäjä	D	E	F1	F2	F3	F4
Valittuja asiasanoja	>20	14	6	7	17	9
Katseltu	3	1	7	7	31	20
Hakuja	>20	21	17	13	20	21
Hierarkian kautta	-	-	-	-	5	8
Assosiativisen kautta	-	-	-	-	5	-

Taulukko 5: YSON selailumäärät

Kuvailtaessa kirjaa YSOlla, testikäyttäjille avattiin selaimeen kuvaile-testisivu simuloimaan asiasanoitusjärjestelmää sekä Finton etusivu. Kuvaile-sivussa on autocomplete-valikko YSON käsitteille ja valitun käsitteen lisäksi sivun alaosassa näkyvät ko. käsitteen yksilöivä tunniste eli URI ja nappula käsitteen poistamiselle lomakkeesta.

Ammattilaiskäyttäjien (D ja E) kirjan kuvailua ei ohjattu, sillä haluttiin seurata miten he luonnollisesti toimisivat. Lopputuloksena oli, että he eivät pääsääntöisesti selailleet ontologiaa Finton avulla, vaan valitsivat käsitteet kuvaile-sivun autocomplete-valikosta. Tämä luultavasti johtuu siitä, että kummankin testikäyttäjän organisaation kuvailujärjestelmässä asiasanoitus oli toteutettu autocomplete-valikkoa muistuttavalla tavalla. Kummankaan organisaation järjestelmässä ei ollut linkkiä asiasanoihin muussa selailujärjestelmässä, mutta D selaili testin aikana epäselviä käsitteitä Fintosta. E ei tiennyt mistä omassa organisaatiossaan käytettävää asiasanastoa voisi selaila, joten hän ei hyödyntänyt Fintoa ollenkaan asiasanojen selaamiseen. Ainoa kerta kun E päätyi Fintoon oli, kun hän klikkasi kuvaile-sivulla käsitteen vieressä olevaa URIa. Koska ammattilaiskäyttäjät eivät juurikaan käyttäneet testauksen kohteena ollutta Fintoa, ohjeistettiin amatöörikäyttäjää F1, F2, F3 ja F4 valitsemaan asiasanat Fintosta ja syöttämään ne kuvaile-lomakkeeseen.

Vaikka vain kaksi testikäyttäjistä liikkui hierarkkisten tai assosiativisten ominaisuuksien avulla ontologiassa, hyödynsivät myös loput käyttäjistä näitä ominaisuuksia käsitteen sopivuutta ja merkitystä määrittäessään. Myös englanninkielistä labelia hyödynnettiin merkityksen tarkastamiseen. Selvissä tapauksissa, kuten käsitteessä "matematiikka", edes kaikki amatöörit eivät menneet käsitteeseen, vaan tarkistavat autocomplete-listan avulla käsitteen olemassaolon.

Amatöörikäyttäjien pääasialliset hakustrategiat olivat kahdenlaisia: suoraan käsitteeseen meneminen ja selaileminen. F1 ja F2 keksivät sopivan termin ja syöttivät sen hakupalkkiin toivoen löytävänsä sitä vastaavan käsitteen. F3 ja F4 hakivat keksimillään termeillä, mutta näiden lisäksi liikkuvat ontologiassa käsitteiden suhteiden avulla. Lisäksi he kokeilivat liikkumista näytön vasemmasta laidasta löytyvän hierarkiapuun avulla. Amatöörit eivät juurikaan alkaneet miettiä vaihtoehtoisia ilmaisutapoja, mikäli heidän ajattelemaansa käsitettä vastaavaa termiä ei löytynytkään ontologiasta. Tosin sopivan termin tullessa mieleen englanniksi amatöörit vaihtoivat hakukieltä, vaan pysyivät siis kaiken aikaa suomenkielisessä haussa.

3.3. Havaitut käytettävyysoongelmat ja huomiot

Testitilaisuuksien aikana havaitut ongelmat on kerätty liitteeseen 1. Osasta havaituista ongelmista on tehty ongelmaraportti ONKI Lightin ongelmienraportointiympäristöön⁶. Kyseisissä tapauksissa ongelman issue-kentässä on linkki ongelmaraporttiin. Muut huomiot löytyvät liitteestä 2.

3.4. Uusien ominaisuuksien käyttö

ONKI Light 0.2 versiossa uudet ominaisuudet olivat sivuhierarkia, hakukielen valinnan muuttuminen sekä ontologioiden väri.

Käsitesivun vasempaan laitaan lisättiin 0.2-versiossa palkki ontologian hierarkialle. Tätä sivuhierarkiaa käytti kaksi aloittelijoista. Heidän asiansanoitustyylinsä oli muutenkin tutkivampi ja harhailevampi. Vaikuttaisi siltä, että YSOon aikaisemmin tustumattomalle henkilölle voi olla hyötyä sivuhierarkiasta, mutta tulevaisuuden testeihin jää nähtäväksi hyödyntävätkö myös ammattimaiset kuvailijat sivuhierarkiaa.

Hakukielen valinta oli todettu ensimmäisellä testikierroksella epäintuitiiviseksi, sillä se oli sidoksissa käyttöliittymän kieleen. 0.2-versiossa hakupalkin eteen lisättiin erillinen valikko hakukielen valintaa varten. Ominaisuutta hyödyntäneet käyttäjät näyttivät vaihtavan kielen haluamukseen ongelmitta.

0.2-versiossa kokeiltiin antaa ontologioille omat teemavärit. Tämä johtui ensimmäisellä testikierroksen havainnosta, että yksi kuvailijoista vaihtoi huomaamattaan YSOsta YSAan. 0.2-versiossa ongelma päätettiin ratkaista teemavärien avulla, mikä vaikutti toimivan, sillä yksi käyttäjistä huomasi siirtyneensä YSA:n puolelle ja palasi takaisin YSOon useamman kerran. Parempana ratkaisuna pidetään kuitenkin testauksen jälkeen keksittyä ratkaisua, jossa ontologiasta ulos vievät ominaisuudet on siirretty käsitetietojen alaosaan erilliseen laatikkoon, joka on Finton uudessa ulkoasussa.

4. Testauksesta

Tässä raportissa esitellyt ongelmat ja huomiot on hyödynnetty ONKI Light 0.3 - ja Skosmos 0.4 ja 0.5 -versioiden kehityksessä. Seuraava testikierros toteutetaan syksyllä 2014.

4.1. Huomioita asiansanoituksesta

Ohjaajan antamaa kirjaa asiansanoitettaessa YSOlla huomattiin, että kummatkin ammattilaiset käyttivät asiansanoitukseen lähes pelkästään asiansanoituslomakkeen autocomplete-valikkoa. E-testikäyttäjän mielikuvat ja kommentit Fintosta perustuvat siis vain alle minuutin käyttöön. D-testikäyttäjä siirtyi Fintoon tarkastelemaan, mikä mikä kolmesta toisistaan vain tarkenteella eroavasta käsitteestä pitäisi valita. Lisäksi D-käyttäjälle sanasto on tuttu, sillä hän on käyttänyt KOKO-ontologiaa.

Ensimmäisellä testikierroksella tarkkailluilla Kansalliskirjaston sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kuvailijoilla ei ollut ollenkaan tai juurikaan integraatiota asiansanojen tai käsitteiden syöttämiseen järjestelmäänsä. Tämän testikierroksen ammattilaiskuvailijoilla (D ja E) oli kummallakin järjestelmä, jossa asiansanoja valittiin alasvetovalikkoa muistuttavasta autocomplete-listasta, eivätkä he käyttäneet YSOlla kuvailutehtävässä juurikaan muuta kuin kuvaile-sivun autocomplete-valikkoa. Lisäksi kävi ilmi, että ammattilaisilla ei välttämättä ole koulutusta

⁶ Vanha issue tracker: <http://code.google.com/p/onki-light/issues/list>

Uusi issue tracker: <https://github.com/NatLibFi/Skosmos/issues>

asiasanoittamiseen vaan oppiminen voi tapahtua myös puhtaasti työtä tekemällä ja kollegojen avulla.

Käytettävyytestien perusteella vaikuttaisi siltä, että ontologian selaamiseen asiasanoituksessa vaikuttaisi ainakin käyttäjän käyttämä järjestelmä, asiasanoitukseen käytettävä aika, asiasanoitustottumukset ja -kokemus sekä sanaston tuttuus. Täten jos aikaa ei ole juurikaan varattu asiasanoitukselle, ei käsitteitä juurikaan selailla, vaikka muuten tuki ontologioiden hyödyntämiselle olisi olemassa. Myöskään sanastoa ei juurikaan selailla, mikäli aihe ja sanasto ovat tuttuja, jolloin asiasanojen merkitykset ovat etukäteen tiedossa.

Kummankin ammattimaisen asiasanoittajan tarkkailu- ja testitilanteessa sattui teknisiä ongelmia. D-kuvailijan tarkkailu- ja testitilanteesta tehty videonauhoite korruptoitui, eikä tästä voitu palauttaa mitään dataa. Lisäksi D-käyttäjän kanssa tarkkailtiin vain järjestelmän toimintaa eikä yhtäkään varsinaisen esineen kuvailua päästy seuraamaan. Tämä johtui siitä, että ohjaaja saapui paikalle sovittua aikaisemmin, joten D ei ollut ehtinyt valikoida sopivia esineitä. E-käyttäjän kanssa ruudunnauhitusohjelmaa ei saatu toimimaan hänen koneellaan eikä langatonta verkkoa saatu käyttöön ohjaajan koneella. Tämän takia asiasanoituksen kulkua pystyttiin myöhemmin tarkastelemaan vain muistiinpanoista.

Testikierroksen testitilanteiden ja tämän raportin välillä on kulunut useita kuukausia. Tilanteesta nouseet huomiot sekä käytettävyysongelmat on kuitenkin raportoitu jo aikaisemmin projektitiimille. Suurin osa tässä raportissa listatuista käytettävyysongelmista on korjattu, kuten liitteestä 1 näkee.

4.2. Tulevista testeistä

Tällä testikierroksella keskityttiin ammattimaisten kuvailijoiden sekä aloittelijoiden käyttökokemukseen. Kun Skosmoksen kehityksessä on otettu huomioon ontologiakehittäjien tarpeet, pyritään jatkossa saamaan testikäyttäjiksi myös ontologiakehittäjiä.

Tämän kierroksen testeissä huomattiin, että ammattilaiset käyttivät kuvaile-asiasanoitussivun autocomplete-valikkoa Finton sijaan. Tämä oli loogista, sillä he olivat tottuneet asiasanoittamaan autocompletevalikkoa käyttäen omista järjestelmissään, eivätkä juurikaan tai olleenkaan käyneet selaamassa asiasanoja muualta. Tulevissa testeissä tullaan käyttämään tekstieditoria simuloimaan asiasanoitusjärjestelmää kuvaile-sivun sijaan. Tämä pakottaa testikäyttäjät selaamaan käsitteitä Finton kautta, jolloin käytettävyysongelmia voidaan huomata.

Seuraavassa käytettävyytestierässä huomioitavia asioita ovat Finton uusi ulkoasu, yhteishaku sekä Finton käyttäminen tabletilla.

Kirjastoverkkopalvelut

Liite 1: Havaitut käytettävyysoingelmat ja huomiot

Käsitesivu

Issue	Havainto	Ongelma	Ratkaisuehdotus	Status
253	klikkaamalla hierarkia-välilehteä sen ollessa jo auki selain siirtyy huonosti muotoiltuun käsitteen URI-osoitteeseen	auki olevaa välilehteä klikkaamalla ei tulisi tapahtua mitään	korjataan välilehti reagoimattomaksi	korjattu
265	ominaisuuden selite ei tule näkyviin, jos sitä klikkaa	jos käyttäjällä on nopeaksi säädetty hiiri, joka liikkuu koko ajan, ei käyttäjä pysty koskaan näkemään selitettä	selite näkyviin myös päältä klikkaamalla	korjattu
	"korvatut termit" oli käyttäjälle epäselvä	käyttäjällä ei ole kirjastoalan taustaa; käyttäjä ei saanut selitetekstiä näkyville	kartoitetaan kansankielisempiä vaihtoehtoja; korjataan bugi ominaisuuden selitteen esille saamiseksi	korjattu
312	koostekäsitteillä ei hierarkiassa näy muita käsitteitä	käyttäjistä vaikuttaa bugilta hierarkiavälilehdessä	lisätään edes yksi yläkäsite (esim. YSO) näkyviin	-
	käyttäjä kysyi mistä palautelinkin löytää	palautte- ja tietoja-linkit ovat ylävasemmalla eivätkä yläoikealla kieliversioiden vieressä	korjaantuu uudella ulkoasulla	korjattu
314	käsitteen hierarkianäkymää ladattaessa näkyy teksti "Loading"	englanninkielinen teksti suomenkielisessä käyttöliittymässä	lataustekstin kääntäminen käyttöliittymän kielelle	korjattu
296	klikkaamalla käsitteen tyyppiä (skos:Concept) päätyy SKOSin määrittelysivulle	vie pois ontologiasta ja Fintosta	linkin poisto	korjattu
	käsitteen tyyppi näkyy skos:Concept-muodossa	tämä ei anna informaatiota käyttäjälle	intuitiivisempi nimeäminen, esim. "Käsite" ja "LIITO-	korjattu

18.6.2014

Kirjastoverkkopalvelut

			käsite"	
315	tyyppi-ominaisuuden avusteessa lukee "rdf:type_help"	avustuslabel ei näy oikein	varmistaminen, että kaikki avustukset näkyvät	korjattu
	reagointi selaimen back-napin painamiseen hidasta	viive liian suuri (sekunteja), kun yleensä aikaisemmat sivut latautuvat yleensä heti	sivulatauksen nopeuttaminen	parannettu

Autocomplete-lista

Issue	Havainto	Ongelma	Ratkaisuehdotus	Status
	ohjaustermien nuolet näkyvät laatikoina	ei näy oikeata termiä näkyvät kyllä oikein aakkosellisessa hakemistossa	merkin toimivuuden varmistaminen	korjattu
	haettaessa käsitteen yksikkömuodolla voi monikkoversio olla monen näkymän päässä	jos ei ymmärrä hakea sekä yksiköllä, että monikolla, voi luulla, että käsitettä ei löydy	ontologiaan yksikkö- ja monikkomuotojen piilotettu lisääminen	suunnitteilla
262	haut tulevat välillä käyttöliittymän kielellä hakukielen sijaan	jos hakukieltä ei ole erikseen klikkaamalla määritellyt, tehdään haut käyttöliittymän kielellä, vaikka hakukentän edessä lukisi toinen kieli	haut seuraamaan hakukentän kieltä	korjattu
	autocomplete-listan avautuminen sen verran hidasta, että käyttäjä luuli ettei sitä ole	nopeat kirjoittajat eivät ehdi huomata autocomplete-valikkoa ensimmäisellä haulla, sillä se ehtii ilmestyä vasta enter-napin painamisen jälkeen	autocomplete listan ilmestymisen nopeuttaminen	-
	autocomplete-listan avautuminen hidasta etukatkaisulla (*jotakin)	listan avautumisessa kestää useita sekunteja	etukatkaisuhakujen nopeuttaminen	-

18.6.2014

Kirjastoverkkopalvelut

Hakutulossivu

Issue	Havainto	Ongelma	Ratkaisuehdotus	Status
	aakkosellinen- välilehden sisältö katoaa hakutulossivulla	välilehdellä pitäisi olla sisältöä, kun se on olemassa/näkyvissä	aakkosellinen hakemisto näkyviin	korjattu
	käyttäjä haki "romaanit" ja luuli, että romaanit (kirjat) ei ole olemassa	"romaanikulttuuri"- käsitteetiedot näytöllä sen kokoiset, että nopeasti katsottuna näytti ainoalta tulokselta	kompaktimmat hakutulokset (=vähemmän tietoja käsitteestä); pienillä näyttöillä hankala selata hakutulosten määrän ilmoittaminen	korjattu uuteen ulkoasuun
6	käyttäjä oli hämmäntynyt, miksi uuselintarvikkeet tuli haulla "novel" (haku englanniksi)	jos haetaan muulla kuin käyttöliittymän kielellä, ei pysty tietämään miksi käsitteeseen päätyi	ohjaustermin kaltainen visualisointi matchille; termin viereen kielitunnus	
	käyttäjä luulee, että hakutuloksia vain yksi, jos hakutuloslistan ensimmäinen tulos on näyttöruudunruudun kokoinen	ei hakutulosten määrää näkyvissä Hakutulokset näyttävät käsitesivuilta	haun alkuun saatujen hakutulosten määrä; hakutulokset eri näköisiksi kuin käsitesivut	korjattu; korjattu uudessa ulkoasussa
	käyttäjä olisi olettanut, että englanniksi haettaessa myös itse hakutulokset olisivat tulleet englanniksi	käyttäjä oletti, että hakukieli on yhteydessä tulosten kieleen	näytetään hakutulokset jatkossakin käyttöliittymän kielellä	-

IE8

Issue	Havainto	Ongelma	Ratkaisuehdotus	Status
	elementit tasautuvat etusivulla vasempaan laitaan; väriskaala tummempi; graafiset elementit erilaisia kuin Firefoxilla selailtaessa	ei visuaalista yhtenäisyyttä eri selainten välillä	testausta IE:llä, vaihtoehtoisesti suositus Firefoxin käyttöön	IE7 ja IE8 käyttäjille ilmoitus vanhentuneesta selaiversioista

Kirjastoverkkopalvelut

Liite 2: Muut kuin ONKI Lightiin liittyvät ongelmat

Kuvaile-syöttölomake

Issue	Havainto	Ongelma	Ratkaisuehdotus	Status
	autocomplete-listan tulokset ovat eri järjestyksessä kuin Finton autocomplete-listassa haettaessa "data" merkkijonolla	kuvaile-lomakkeessa ei näytetä ohjauksiasioita vaan pelkät prefLabelit, minkä takia käsitteet näyttävät olevan eri järjestyksessä	kuvaile-lomakkeeseen näkyviin hakuun osunut ohjaustermi vastaavasti kuin Fintossa	-

Data

Issue	Havainto	Ongelma	Ratkaisuehdotus	Status
	KOKOssa erillisiä käsitteitä, joilla on täsmälleen sama prefLabel, esim. puu	käsitteitä ei voi erottaa toisistaan muun kuin URIn avulla	KOKOn luonnissa samannimisille käsitteille annetaan automaattisesti yläkäsite tarkenteena	toteutettu

Liite 3: Huomiot

Ohjaajan huomioita

Huomioita	Pohdittavaa
käyttäjän näytön alareunassa URI-tunnisteiden loppuosia post-it-lapuilla muistaakseen epäintuitiivisia käsitteitä	ontologian pitäisi sisältää käsitteitä joita käyttäjät tarvitsevat; tulevan termiehdotusjärjestelmän pitäisi mahdollistaa intuitiivisempien käsitteiden lisääminen
käyttäjä vaihteli "takki"- ja "takit"-merkkijonohakujen välillä jotta sai kaikki haluamansa tulokset hakujärjestelmästä	sama ongelma havaittu jo aikaisemmassa testierässä suunnitteilla termien perusmuotojen höydyttäminen haussa
käyttäjä F1 ei huomannut, että käsitteillä on termejä useammalla eri kielellä	miten esitellä aloitteleville käyttäjille käsitteisiin liittyviä ominaisuuksia
käyttäjä F2 käytti englanninkielistä labelia tarkastaakseen oliko käsite haluamansa; käyttäjät käyttivät hierarkia- ja assosiatiivisia ominaisuuksia määrittämään käsitteen merkityksen	miten saada näitä "apukeinoja" integroitua nykyisiin ja tuleviin ontologioita hyödyntäviin asiasanoitusjärjestelmiin

Kirjastoverkkopalvelut

Käyttäjien toiveita ja huomioita

Huomio/Toive	Pohdittavaa
asiasanoja puuttuu, muun muassa. huonekaluihin liittyviä; termiehdotusten tekeminen epäselvää	uusi termiehdotusjärjestelmä on suunnitteilla; miten saada käyttäjät motivoitumaan ehdotusten tekemiseen
käyttäjä ei ollut varma saako koostekäsitteitä käyttää asiasanoitukseen	miten erottaa datassa sekä käyttöliittymässä käsitteet, joita ei tulisi käyttää asiasanoitukseen; miten saataisiin parhaiten välitettyä käyttäjille tietoa YSON ja muiden ontologioiden ominaisuuksista
käsitteille pitäisi olla enemmän ja tarkemmin merkittyjä merkityksiä, esim. kala (eläin), kala (koristeaihe), kala (materiaali)	millaisia tarvittaisiin? näitä voisi toteuttaa kuvailu- ja hakujärjestelmissä erillisillä kentillä
käyttäjä piti kuvaile-lomakkeen käsitteen klikkattavaa URIa hyvänä; sen avulla voisi tulla katsottua käsitteen tietoja useammin	miten saataisiin vaikutettua tuleviin ja nykyisiin järjestelmiin, jotta ne hyödyntäisivät paremmin käsitteiden tietoja
käyttäjä kommentoi, että jos tulee Fintoon, niin ei tiedä mitä sivusto sisältää	tilannetta parannettu uuteen ulkoasuun, jossa etusivulla on infolaatikko
käyttäjä toivoi, että Fintoa voisi käyttää mahdollisimman paljon nuolinäppäinten avulla	miten ottaa huomioon tehokäyttäjät ja miten tiedottaa mahdollisista uusista käyttötavoista
käyttäjä toivoi, että hänelle "turhat" ominaisuudet voisi saada piiloon	halutaanko tarjota mahdollisuutta käsitteenäkymän kustomointiin